

PŘÍPRAVA LETECKÉHO TAKTICKÉHO CVIČENÍ

V článku řeším základní otázky metodiky přípravy a organizace leteckého taktického cvičení (dále LTC) leteckého útvaru frontového letectva se zaměřením na stíhací letectvo. Při zpracování článku jsem využil zkušeností z LTC útvarů frontového letectva na stupni stíhacího leteckého svazku.

V předpisech a metodických pomůckách pro bojovou a politickou přípravu letectva se uvádí, že LTC jsou hlavní formou zdokonalení taktické a bojové přípravy leteckých útvarů a jednotek. LTC spojuje přípravu jednotlivců, bojové sladění kolektivů, pracovišť a celého útvaru.

LTC je komplexní metodou polního výcviku. Formy LTC vyplývají z obsahu a úkolů, které jsou pro LTC stanoveny.

Základními formami LTC útvaru frontového letectva jsou:

- společná cvičení leteckých útvarů se svazky a útvary pozemního vojska s ostrými střelbami a bombardováním;
- společná cvičení leteckých útvarů se svazky a útvary pozemního vojska bez ostrých střelb a bombardování;
- společná cvičení leteckých útvarů různých druhů letectva;
- inspekční cvičení leteckých útvarů;
- zkušební cvičení leteckých útvarů.

LTC mohou být jednostranná nebo

dvoustranná. Jejich cílem je prohloubit umění velitelů a štábů velet jednotkám a útvaru v podmínkách, které se přibližují skutečnému boji, zdokonalit úroveň organizace součinnosti s pozemními vojsky, ostatními druhy letectva, prostředky PVOS a PVO pozemních vojsk. LTC musí být maximálně přiblížena bojové situaci a probíhat v reálném čase. Procvičuje se zpravidla komplexní plnění několika bojových úkolů daného druhu letectva a zabezpečení bojové činnosti. LTC útvaru je v trvání 2–3 dnů s vedením bojové činnosti ve dne i v noci, v normálních i ztížených povětrnostních podmínkách s vytvářením složité pozemní, vzdušné, radiační, chemické a radioelektronické situace. Cvičení se zúčastňuje letecký útvar maximálně se 2/3 sil a zabezpečujícími útvary v plném rozsahu. LTC útvaru řídí velitel svazku.

Rozhodující podmínkou pro splnění cílů a učebních úkolů stanovených pro LTC je jeho dokonalá příprava štábem svazku, jakož i včasné zabezpečení přípravy řídicích orgánů a cvičících vojsk. Je stále platná zásada, že LTC útvaru musí předcházet příprava velitelů a štábů při velitelských shromážděních, velitelských zaměstnáních, při LTC jednotek, VŠC na mapách, VŠC v terénu s pojítky a důkladná příprava orgánů pověřených řízením cvičení nebo zařazených do rozhodčí služby.

K přípravě LTC

Příprava LTC zahrnuje řadu činností, které musí být splněny v určitém pořadí a ve stanoveném čase. Jak víme, jsou to úkoly velmi náročné, pro které musíme vytvořit potřebné časové i personální podmínky. Včasné zahájení prací s potřebnou zálohou času, zabezpečení perspektivy

v práci potřebného klidu pro práci jsou základní předpoklady pro kvalitní přípravu LTC.

Příprava LTC zahrnuje:

- vydání rozkazu pro cvičení;
- zpracování zámyslu cvičení;

- rekognoskace v terénu (záložních letišť, míst velení, střelnic);
- vydání organizačního nařízení pro cvičení;
- zpracování námětu cvičení;
- zpracování plánu cvičení a dalších metodických dokumentů;
- příprava účastníků cvičení;
- příprava ředitelství cvičení a rozhodčí služby;
- příprava rozboru cvičení.

a) Rozkaz pro LTC

Pro LTC vydá velitel svazku rozkaz útvaru, ve kterém stanoví:

- téma cvičení;
- učební cíle cvičení;
- dobu a místo cvičení;
- účastníky cvičení;
- složení ŘC a RS, zpracovatelskou skupinu;
- omezující povětrnostní podmínky;
- vyčleněné letové úsilí;
- kalendářní plán (zpracování zámyslu, předložení zámyslu veliteli svazu, vydání organizačního nařízení, rekognoskaci prostorů cvičení, záložních letišť a střelnic, zpracování plánu LTC a metodických dokumentů, předložení dokumentace veliteli svazku, přípravu ŘC a RS, pohotovost ke cvičení).

Náčelník zpracovatelské skupiny je povinen sestavit na základě rozkazu velitele svazku pro LTC podrobný kalendářní plán přípravy cvičení, v němž vyjádří přesné časové a personální plnění úkolů při zpracování dokumentů a při přípravě útvarů ke cvičení. Při rekognoskaci prostorů cvičení záložních letišť a střelnic se zpřesňují otázky, které mají vliv na rozehru nejdůležitějších situací, výběr prostorů pro rozmístění spojovacích, RTZ a radiolokačních prostředků, pro soustředění jednotek po cvičení, způsob jejich návratu do stálých posádek, bezprostřední opatření k utajení velení, ochraně státního a služebního tajemství, proti vizuální rozvědce, opatření ochrany státního, družstevního a osobního majetku obyvatelstva.

Při rekognoskaci se rovněž projednávají s místními, státními a stranickými orgány nezbytné otázky pro pobyt vojsk v prostorech cvičení.

b) Zámysl LTC

Určená skupina zpracovává zámysl LTC útvaru v textové a grafické formě. Textová část zámyslu LTC obsahuje:

- téma cvičení;
- učební cíle cvičení;
- dobu a místo cvičení;

- rozdělení cvičení po obdobích s učebními úkoly;
- operačně taktickou situaci v době zahájení cvičení pro obě strany;
- operačně taktický zámysl činnosti pro obě strany;
- rozhodnutí velitele svazku na první den a další dny bojové činnosti;
- úkol leteckého útvaru na první den a další dny bojové činnosti;
- omezující povětrnostní podmínky;
- materiálně technické zabezpečení;
- požadavky na velitelství svazu (letišť, lety cílů, speciální letouny, dočasná linková vedení).

Jako přílohy se zpracovává:

- grafická část zámyslu na mapě;
- schéma spojení při cvičení;
- zápis o dohovoru součinnosti;
- plánovací tabulky letů.

Zámysl LTC na mapě se zpracovává s uvedením téma, učebních cílů a zakresluje se námětová situace, operačně taktická situace a úkoly leteckého útvaru na jednotlivé dny bojové činnosti. Situace na jednotlivé období a dny bojové činnosti se vhodně podbarvují a údaje, ke skutečné letové činnosti se zvyrazňují. Grafická část zámyslu na mapě musí plně vyjadřovat textový zámysl.

Schéma spojení při cvičení je grafickým vyjádřením spojovací soustavy při cvičení s důrazem na zabezpečení spojení mezi místy velení, velení letounům ve vzduchu, navedení letounů, součinnostními svazky a útvary, využití letounů retranslátorů, spojení leteckých návodčích s letouny ve vzduchu, řízení letounů rušičů atp. Schéma spojení v této formě musí názorně informovat orgány řízení a rozhodčí služby o systému velení a navedení stíhacích letounů.

Zápis o dohovoru součinnosti se zpracovává mezi součinnostními stranami s důrazem na sladění činnosti cvičícího leteckého útvaru se součinnostními svazky a útvary pozemního vojska, jiných druhů letectva, svazky, útvary a jednotkami vojsk PVOS a PVO pozemních vojsk. V zápisu o dohovoru součinnosti jsou údaje ke sladění činnosti cvičících co do místa, času, způsobu a počtu vyčleněného úsilí letectva. Upřesňují se způsoby velení a navedení. Součinnost leteckého útvaru s pozemními vojsky organizuje náčelník střediska bojového velení leteckého svazu za účasti zástupce štábu leteckého svazu.

Plánovací tabulky letů se zpracovávají s důrazem na potřebu přesného časového přehledu o všech letounech ve vzduchu v dané době, bez ohledu na to, kdo a jaký úkol při cvičení plní. Zkušenost ukazuje,

že je výhodné sestavit jednu společnou plánovací tabulku letů, kde se graficky vyjadřují všechny lety v pořadí letů cílů, lety rušičů, retranslátorů a lety, při kterých bude bojové úkoly plnit letecký útvar při LTC. U skupin letounů, které budou plnit bojové úkoly, se vyjadřují čísla bojových úkolů podle bojového rozkazu, bojového nařízení, čísla prostorů nebo střehu ve vzduchu proti vzdušným cílům nebo prostor plnění bojových úkolů.

c) Organizační nařízení

Organizační nařízení se zpracovává písemnou formou a vydává se nejméně 14 dnů před zahájením LTC veliteli leteckého útvaru a zabezpečujícím útvarům, které se LTC zúčastní.

V organizačním nařízení pro LTC se stanoví:

- téma cvičení;
- učební cíle cvičení;
- doba a místo cvičení (způsob řízení cvičení, zahájení cvičení a činnost cvičících v jednotlivých dnech);
- účast na cvičení;
- hlavní funkcionáři RC a RS (hlavní řídící cvičení, skupina řízení, skupina koordinace letů a rozehry, rozhodčí služba, skupina rozboru);
- úkoly cvičících do zahájení cvičení;
- úkoly inženýrsko leteckého zabezpečení;
- materiálně technické zabezpečení (výstroj a výzbroj), stravování a ubytování, letištní technické zabezpečení, protipožární ochrana, OPZHN, zdravotnické zabezpečení, záchranná služba, zamezení vzniku škod a ztrát, likvidace škod a ztrát, značkování nepřítelů, dopravní prostředky a zabezpečení RC a RS).

Jako přílohy zpracováváme:

- opatření k utajení velení, k ochraně státního a služebního tajemství a proti vizuální rozvědce;
- plán stranickopolitických opatření;
- nařízení pro reálné spojení.

V opatření k utajení velení, ochraně státního a služebního tajemství a proti vizuální rozvědce se řeší otázky šifrového spojení, kódového spojení, zabezpečení ochrany utajovaných skutečností v poli a zamezení vizuální rozvědce.

V plánu stranickopolitických opatření jsou rozpracovány cíle a úkoly stranickopolitické práce v přípravném období, v průběhu cvičení a po ukončení cvičení.

V nařízení pro reálné spojení a radio-technické zabezpečení je určen systém

spojení RC svazku a VS cvičících útvarů, rozmístění VS a SU, organizace rádiového spojení, vzdušného rádiového spojení, radioreléového spojení, radiotechnického zabezpečení, radiolokačního zabezpečení, využití automatizovaných systémů velení a navedení, úkoly ochrany radioelektronických prostředků, organizační opatření a pohotovost spojení.

Po vydání organizačního nařízení štáb svazku organizuje kontrolu a pomoc při přípravě cvičících útvarů ke cvičení.

Organizační nařízení musí být však rozpracováno tak, aby neprozrazovalo způsob vedení bojové činnosti a jednotlivé situace, které musí řešit cvičící.

d) Taktický námět

Taktický námět se zpracovává na základě zámyslu v textové a grafické formě. Podkladem pro jeho zpracování je výchozí situace podle zámyslu cvičení. Námět pro LTC má být stručný, při čemž nejpodrobněji má být rozpracována situace cvičícího, leteckého bojového útvaru a zabezpečujících útvarů. Taktický námět slouží k bezprostřednímu uvedení cvičících do bojové situace. Cvičícím se vydává písemný námět se zakreslenou situací na mapě nebo na oleátě v příloze. Taktický námět zpravidla obsahuje:

- téma cvičení;
- měřítko a nomenklaturu map pro cvičení;
- všeobecnou situaci pro obě strany;
- zvláštní situaci (složení a situaci cvičícího útvaru a jeho zabezpečujících útvarů a součinnostních svazků, útvarů a jednotek, které se cvičení zúčastní);
- informační údaje (sestavu a číslování útvarů pro cvičení, úroveň připravenosti útvarů, svítání, východ a západ slunce, předpověď počasí, materiálně technické, speciální a letištní technické zabezpečení, údaje o organizaci spojení a RTZ, signály součinnosti);
- předpisy a pomůcky;
- pokyny cvičícím (úkoly do zahájení cvičení, metodické pokyny k přípravě na cvičení).

Jako příloha se zpracovává mapa nebo oleáta se situací vojsk k době zahájení cvičení. Údaje o nepříteli jsou zpravidla neúplné, k vytvoření podmínek pro rozehru situací na základě výsledků průzkumu. Taktický námět se vydává cvičícím po jejich uvedení do pohotovosti ke cvičení, ve výjimečných případech před zahájením cvičení. Je-li v průběhu cvičení plánován operační skok, vydává se nová situace formou krátkého námětu nebo upřesňujících

údajů po ukončení předcházející etapy cvičení.

e) Plán cvičení

Plán LTC je hlavním dokumentem, podle kterého se cvičení řídí. Cvičící s ním nesmí být seznámeni. Plán cvičení se zpracovává na základě zámyslu a námětu zpravidla v tabulkové nebo grafické formě a přikládá se k němu mapa řídicího cvičení se zakreslenými taktickými situacemi po obdobích cvičení a učebních úkolech. Plán cvičení je zpracován v časové posloupnosti plnění úkolů v astronomickém a operačním čase.

Plán obsahuje:

- téma cvičení;
- učební cíle cvičení;
- rozdělení cvičení po obdobích s uvedením činnosti cvičících a učebních úkolů každého období;
- časový plán (den, čas, činnost nepřítel, činnost RC a RS, činnost cvičících, rozehra jednotlivých situací, vyslechnutí návrhů atd.);
- dobu a místo rozboru.

Jako přílohy zpracováváme:

- mapu řídicího cvičení;
- metodické dokumenty;
- pokyny pro rozhodčí službu a osnova rozboru;
- schéma spojení RC a RS.

Mapa řídicího cvičení se zpracovává s uvedením tématu a učebních cílů. Zakresluje se na ní námětová situace, operačně taktická situace a úkoly bojového leteckého útvaru na jednotlivé dny a období bojové činnosti. Jednotlivé situace a zákrasy na mapě řídicího se vhodně podbarvují a zvýrazňují tak, aby rozhodující údaje, zejména k letové činnosti usměrňovaly činnost řídicího cvičení. Vysoká štábní kul-

tura mapy řídicího cvičení je důležitým předpokladem dosažení potřebné kvality a bezpečnosti při cvičení.

Metodické dokumenty slouží k rozehře bojové činnosti, k vytváření složitých, dynamických a náročných podmínek pro bojovou činnost a pro řešení otázek zabezpečení bojové činnosti cvičících útvarů. Mezi metodické dokumenty patří předběžná nařízení, bojový rozkaz, bojové nařízení, nařízení NPO, nařízení pro letovodské zabezpečení, nařízení pro ILZ, týlové nařízení, nařízení pro spojení a RTZ, nařízení chemického náčelníka, nařízení pro REB, nařízení k bezpečnosti letů, nařízení pro lety cílů atp. Metodické dokumenty jsou vydávány cvičícímu v souladu s plánem cvičení.

Pokyny pro rozhodčí službu jsou metodickým vyjádřením činnosti rozhodčí služby při řízení cvičení a hodnocení činnosti cvičících jednotek a útvarů. Osnova rozboru je zpracována jako formalizovaný pracovní dokument pro shromažďování podkladů rozhodčích orgánů pro zpracování rozboru.

Osnova rozboru obsahuje:

- téma cvičení;
- učební cíle cvičení;
- operačně taktický záměr stran;
- analýzu činnosti cvičících po jednotlivých obdobích cvičení (přípravné období, uvedení do pohotovosti ke cvičení, činnost cvičících po obdobích cvičení v souladu s učebními cíli a úkoly, splnění úkolů bojového použití, hodnocení úkolů bojového použití, čerpání bojového úsilí v letounových vzletech, nalétané hodiny a závěry hodnocení po obdobích cvičení, celkový závěr a vyhodnocení splnění učebních úkolů cvičení).

Schéma spojení RC a RS vychází ze schématu spojení při cvičení a je pracovním dokumentem funkcionářů RC a RS.

Na závěr chci uvést, že letecké taktické cvičení tvoří důležitou součást polní přípravy útvarů frontového letectva. V průběhu výcvikového roku jsou LTC vyvrcholením polní přípravy a na základě dosažených výsledků při cvičení je hodnocena vycvičenost a připravenost útvarů k plnění bojových úkolů. Na přípravu a uskutečnění LTC se vynakládají značné finanční prostředky. To vše klade mimořádné nároky na jejich kvalitní přípravu. V článku jsem nemohl vyčerpat do všech podrobností otázky, které ovlivňují LTC útvarů frontového letectva. Uskutečnění uvedených zásad bude často závislé na časových i personálních možnostech příslušných funkcionářů a zpracovatelských kolektivů. Dodržení metodických zásad při přípravě LTC však vytváří podmínky pro kvalitní, efektivní a bezpečný průběh LTC. Velmi prospěšné bude další zobecnění praktických zkušeností z uplatňování metodických zásad v různých formách odborné a taktické přípravy letectva na stránkách časopisu „VOJENSKÁ MYSL“, jako součást metodické pomoci mladým velitelům a náčelníkům.